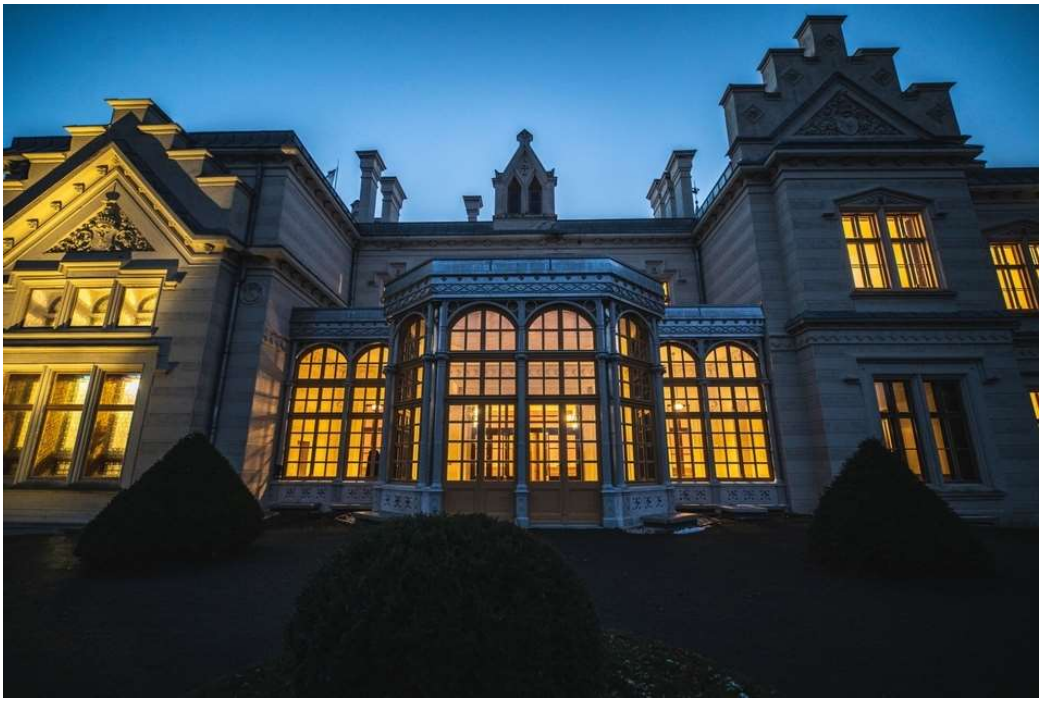

ÉPÜLETEK/ÖRÖKSÉG

Visszaforog az idő kereke? – A nádasdladányi Nádasdy-kastély újjáteremtési programja

2020.11.10. 19:03

Hamarosan átadhatják a Nádasdy-család egykori rezidenciájának gyönyörűen felújított termeit is. A Nemzeti Kastélyprogram irányításával zajló projekt a historizmus korában épült kastélyszárny, az enteriőr és a

Projektinfó

Szerzők:
Molnár Ádám

Földrajzi hely:
Nádasdladány, Magyarország

Építészek, alkotók:
Ónodi Szabó Lajos, Porubszky Helga , Szloszjár György

Cég, szervezet:
Nemzeti Kastélyprogram, NÖF Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft.

Címkék:
épületfelújítás, felújítás, műemlék, műemlékdvédelem, örökség, rehabilitáció

A nádasdladányi Nádasdy-kastély turisztikai célú fejlesztése 2020-ban

Tervezés éve:
2018

Építés éve:
2020

Stáblista

Megbízó:

Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram – Virág Zsolt miniszteri biztos

NÖF Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft. – Glázer Tamás ügyvezető

kastélypark rehabilitációjára fókuszált a kisebb léptékben már több mint három évtizede elindult rekonstrukciós program folytatásaként. Az új ütemet a 2000-es évek elejére befejezett, első felújítást is jegyző műemlékes építész, Ónodi Szabó Lajos, valamint a TSPC jegyzi, melynek eredményét Molnár Ádám történész mutatja be honlapunkon

A kastély 2018-ban megkezdett felújítása szervesen kapcsolódik egy korábban elindított rehabilitációs programhoz. Közvetlenül a rendszerváltás előtt, szinte az utolsó pillanatban ismerték fel az örökségvédelmi szakemberek a műemlék restaurálásának azonnali szükségét. A legfőbb gond a fél évszádos hanyagságból eredt: az 1945 után állami tulajdonba került, teljesen kifosztott ingatlanon tucatnyi vállalat, központi szerv és iroda — például a Hajósok és Vasutasok Szakszervezete, a Központi Textilgyár, vagy a község óvodája, postája, rendőrsége, majd 1983-tól a Magyar Néphadsereg, illetve a Honvédség — osztozott a rendszerváltásig, a kastély és parkja gondozásának bármiféle igénye nélkül. Ennek következtében a tudományos dokumentációkban jelentős állagromlást voltak kénytelenek a szakemberek megállapítani, amelyek 1996-tól a legsürgetőbb beavatkozások alapjául szolgáltak a Műemlékek Állami Gondnokságának (később Műemlékek Nemzeti Gondokságának), mely kihívást a Nádasdy Alapítvány további támogatásával tudtak elvállalni.

Generál tervező: **Technical Supervision and Planning Consulting Hungary Kft., Kádár Mihály okl. építészmérnök**

Építész tervező: **Bicske Építő Kft.**

Felelős tervező: **Ónodi Szabó Lajos okl. építészmérnök**

Építész munkatársak: **Fáy Piros, Jakus Péter, Ónodi Szabó Ákos, Sámsondi Kiss Gergő**

Kiállítás kurátora: **Bányai Balázs történész**

Felelős (vagy vezető) belsőépítész tervező(k): **PH-IDEA Bt. Porubszky Helga**

Műemléki épületkutatás és régészet: **Fülöp András, MMA-MÉM MDK**

Műemlék-felügyelő: **Fejér Megyei Kormányhivatal Székesfehérvári Járási Hivatala, Vaszkó Ildikó**

Kertépítészet: **Garten Studio Kft., Szloszjár György**

Tartószerkezetek: **Aninger Judit**

Épületgépészeti tervezés: **Vörös Tamás, Farkas Tamás**

Villamosság: **Máté József**

Külső közművek: **Dobos Szabolcs**

Rehabilitációs szakmérnök: **Pandula András**

Tűzvédelem: engedélyezési terv: **Csuba Bendegúz;** kiviteli terv: **Kováts Róbert**

Műszaki ellenőr: **Bendik Viktória**

Kivitelező fővállalkozó: **Magasházi János létesítményfelelős, Molnár Gábor építésvezető**

7/15
A nádasdladány Nádasdy-kastély új fejlesztési üteme, Nemzeti Kastélyprogram 2020, Generáltervező: TSPC Kft., Építész tervező: Bicske Építő Kft., Fotó: Pazirik Informatikai Kft.

A kastély tetőzete az 1990-es évekre olyannyira rossz állapotba került, hogy eredeti funkcióját képtelen volt ellátni, a beázások miatt a falszerkezetek több helyen életveszélyes állapotba kerültek, az *„ősök csarnokát"* és a könyvtár gazdag asztalosmunkáit pedig az enyészettől, a súlyos könnyező házigomba-fertőzéstől kellett megmenteni. A belső munkálatokkal párhuzamosan, **Örsi Károly** vezetésével folyt a kastélypark részleges, de nagy volumenű rehabilitálása. A tó tisztításával és feltöltésével, a szükséges irtással és növénytelepítéssel, valamint a sétautak megújításával törekedtek az eredeti koncepció, azaz az angol tájképi kerti struktúra visszaállítására. 2001-re sikerült a kastély néhány fontosabb belső termének — az ebédlő, a nagy szalon és a boudoir — rekonstrukcióját is elvégezni. Mindezzel egyidőben elkészültek a kastély keleti homlokzatának felújításával is. **Hajdi Márta** létesítményfelelősként a kezdetektől vett részt e mindennapi működés, és a kiemelt rendezvények szervezésében továbbá a fenn említett, sok éve tartó helyreállítási munkákban.

Most, majd két évtizeddel később — a **Nemzeti Kastélyprogram** keretében, a **Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft.** beruházásában — jövőre beteljesedhet a korábban elindított, nagyívű rehabilitációs program. A megbízott generáltervező a **TSPC Kft**. volt, akik az építésztervezési feladatra a **Bicske Építő Kft-t** kérték fel, a korábbi munkálatokban jelentős szerepet vállaló **Ónodi Szabó Lajos** építész tervezővel. A feladat jelentős, hiszen az enteriőröket újra kellett alkotni: 1945 elején a szovjetek elől menekülő Wehrmacht a kastélyt szinte totálisan kiürítette, majd a műkincsekkel teli vagonnak nyoma veszett a Bajorország felé tartó úton — a későbbi történeti kutatások sem tudták feltárni ennek az okát. A kastély berendezésének töredékei viszont részben visszaállíthatók és ez jelenti a felújítási program másik irányvonalát. Sikerült elérni, hogy az ősök csarnokába — három eltűnt darab kivételével — visszakerüljenek azok a portrémásolatok, amelyeket **Nádasdy Ferenc gróf** a magyar történelem szempontjából is nevesebb

Dosszié:

Kastély és vár rehabilitációk a 21. században

Letölthető dokumentumok:

2020-11-09-0-deli-homlokzat.pdf
2020-11-09-1-emelet.pdf
2020-11-09-2-eszaki-homlokzat.pdf
2020-11-09-3-foldszint.pdf
2020-11-09-4-keleti-homlokzat.pdf

Kapcsolódó cikkek

ÉPÜLETEK/ÖRÖKSÉG

Így újul meg a Kísértés Kastélya – A füzérradványi Károlyi birtok turisztikai fejlesztése

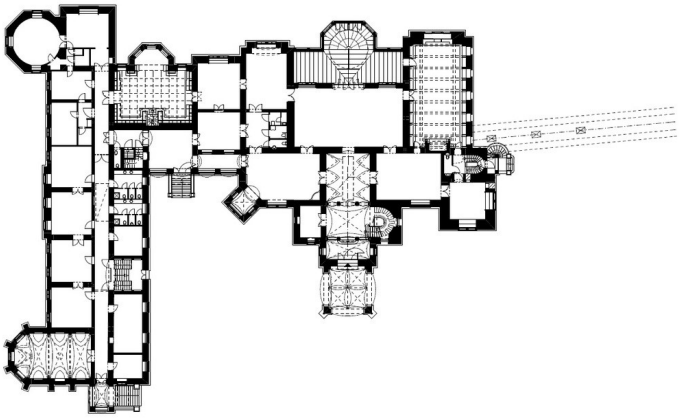
2020.08.26. 17:57

ÉPÜLETEK/ÖRÖKSÉG

Azok a büszke korinthosziak: a bajnai Sándor–Metternich-

felmenőinek többnyire barokk kori ábrázolásairól készíttetett az 1880-as években.

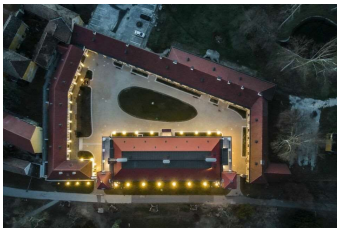
14/15
A nádasdladány Nádasdy-kastély új fejlesztési üteme, Nemzeti Kastélyprogram 2020, Generáltervező: TSPC Kft., Építész tervező: Bicske Építő Kft., Fotó: Pazirik Informatikai Kft.

A **Magyar Nemzeti Múzeum Történelmi Képcsarnokából** mindezeken túl visszatér még a grófi házaspárról, **Nádasdy Ferencről** (1842–1907) és **Zichy Ilonáról** készült két, **Benczúr Gyula** által festett kép is. Az alkotások restaurálásával hamarosan végeznek, a csarnokban pedig biztosítani fogják a műtárgyak elhelyezéséhez szükséges feltételeket. További jó hír, hogy a Nádasdy-könyvtár töredékes részét is visszaszállítják a híres térképasztallal együtt. Az egykori, 25 ezer kötetes könyvtárból fennmaradt, közel másfélezer ismert darab az **Országos Széchényi Könyvtár** másodpéldányaiból, valamint a keszthelyi Festetics-kastélyból fog visszakerülni. A teljeskörű rekonstrukció igényével építették újjá a télikert szerkezetét is, amelyet még 1940-ben bontatott el a kastély úrnője, a polgári származású színművésznő **Radó Mária** (1904–1990), aki a néhány évvel ezelőtt elhunyt gróf Nádasdy Ferenc (1937–2013) édesanyja volt. A Nemzeti Kastélyprogram műtárgybeszerzési programja keretében – több más tárgy mellett – kiállításhoz megvásároltak egy gróf Nádasdy Mihályt és családját ábrázoló, valamint egy gróf Nádasdy Ferencet ábrázoló kora barokk festményt.

Még a századfordulóról és a világháború előtti békeévekből is számos fotográfia ismert a kastélyról, amelyek a belső terek korhű rekonstrukcióját és a fennmaradt leltárak értelmezését könnyítették meg

kastély építészeti felújítása

2020.07.21. 17:33

ÉPÜLETEK/ÖRÖKSÉG

Egy megmentett karakter – A tatai Esterházy-kastély felújítása

2020.06.30. 18:06

jelentősen. Ezek alapján kaptak *Morris*-tapétákat a szobák falai, ezek alapján restaurálták és színezték újra a nyílászárók szerkezeteit, és raktak új parketta burkolatokat az elpusztultak helyére. Mint fentebb említettük, az egykori ingóságok pusztulása/eltűnése miatt a leendő enteriőrök és kiállítások berendezéseit csak hasonló, de a korszakból származó darabokkal lehet pótolni, amelyet vásárlással vagy közgyűjteményi letétekkel fognak megvalósítani. A korhű bútorzatok az interaktív kiállítások részei lesznek, ennek koncepcióját **Bányai Balázs** történész — a Fejér megyei nemességgel és a Nádasdy-családdal is foglalkozó kutató — alkotta meg: jövőre megismerhetjük a főúri család vidéki életét, nevesebb tagjait, a XIX. század második felének arisztokráciáját és a cselédségét egyaránt. Meg kell említenünk, hogy Nádasdy Ferenc és családja tiszteletére emlékszobát is kialakítanak.

3/15
A nádasdladány Nádasdy-kastély új fejlesztési üteme, Nemzeti Kastélyprogram 2020, Generáltervező: TSPC Kft., Építész tervező: Bicske Építő Kft., Fotó: Pazirik Informatikai Kft.

A kastélypark **Szloszjár György** vezette helyreállítását a növényállomány és a sétautak megújításával folytatták, valamint a központi tó rekonstrukciójával. A meder alá egy új (beton) szigetelő réteget építettek, ezzel gátolva meg a tó újbóli kiszáradását és növényzetének elpusztulását.

Érdemes kitérnünk arra is, hogy országos szempontból miért olyan jelentős a Nádasdyak egykori birtokközpontja és annak új életre keltése. Az 1873 kora tavaszától egy bő évtizedig épült kastélynak megtervezésével — vagyis a gróf Schmiedegg-család

egykori, XVIII. századi, eredetileg barokk stílusú kastélyának új reprezentatív szárnnyal történő kibővítésével — Nádasdy Ferenc gróf a jóhírű pesti műépítészt, **Linzbauer Istvánt** (1838–1880) bízta meg. Épültekor egy már kevésbé divatos stílusirányzat, az angol Tudor-kori gótika elemeit elevenítették fel, — minden bizonnyal **Joseph Nash**: *The Mansions of England in the Olden Times I–IV.* (1869–1872) írása alapján — azonban a XIX. század utolsó harmadának akadémikusabb jellegű építészetének játékosabb tömegformálásával. A Tudor-stílus *„castellated"* irányzatával egy új „esztétikai értéket" valósítottak meg: a kötetlen, mozgalmas és aszimmetrikus rendszerével a romantikus, vidéki kastély ideáltípusát is kereste a megrendelő és a tervező, mellyel egyúttal a Nádasdy-család rangját, nemességét és ősiségét is reprezentálták. Az építészet eszközeinek ezen irányú választása egy tudatos szembehelyezkedést is jelenthetett az ősi főúri család részéről, méghozzá a XIX. század utolsó harmadában népszerű neoreneszánsz városi paloták építésének tendenciájával szemben. A fiatal Linzbauer 1880-as halálát követően **Hauszmann Alajos** irodája vette át a kastély enteriőrjének — az ősök csarnoka és a könyvtár — kiépítését, valamint a kápolna befejezését. Előbbi termek 1881-re készültek el, míg a kápolnát 1885-ben szentelték fel, befejezvén a Nádasdy-család új rezidenciáját.

2/15
A nádasdladány Nádasdy-kastély új fejlesztési üteme, Nemzeti Kastélyprogram 2020, Generáltervező: TSPC Kft., Építész tervező: Bicske Építő Kft., Fotó: Pazirik Informatikai Kft.

A kastély műszaki átadása várhatóan még idén megtörténik, ezt követi a kiállítás berendezése, és a bútorozás. A kastély jövőre nyílik meg a látogatók előtt. Egy biztos: ha az időt és a Nádasdy család világát nem is tudjuk jelenünkbe visszaforgatni, minőségi restaurálással és konzerválással, a fellelhető töredékek visszahelyezésével és azok hű kiegészítésével mégis sikerülhet egy letűnt idő valóban autentikus, korhű megidézése. Úgy tűnik, a ladányi kastély egy olyan minőségi műemléki példa lesz, ahol valóban visszaforog majd az idő kereke.

Molnár Ádám

Irodalom:

Örsi K.: *A nádasdladányi kastélypark helyreállítása*. Műemlékvédelem 41/1. (1997) 31–34.

Sisa J.: *A nádasdladányi Nádasdy-kastély*. Művészettörténeti Értesítő 49/1–2. (2000) 21–54.

Sisa J.: *A nádasdladányi Nádasdy-kastély*. Épített örökségünk. Budapest 2004.

Sisa J.: *Kastélyépítészet és kastélykultúra Magyarországon. A historizmus kora.* Budapest, 2007.

Virág Zs.*: Nádasdladány. (Schmiedegg)–Nádasdy-kastél*y. In: Magyar kastélylexikon 3. Fejér megye kastélyai és kúriái. Szerk.: Virág Zs. Budapest, 2002, 123–125.

Műemléklap V. (2001, 5-6. sz.)

Szerk.: Pleskovics Viola

A cikk a műemléki fejlesztést lebonyolító NÖF Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft.-vel együttműködésben született. Az együttműködés a szerzői szöveget nem befolyásolta.Az elmúlt időszak kastélyfelújításairól írt kritikáinkat, híreinket az alábbi dossziéban találják.

Vélemények (0)

Új hozzászólás

Hozzászólás küldéséhez be kell jelentkezned!

ELKÜLDÉS

Kapcsolódó cikkek

NÉZŐPONTOK/TÖRTÉNET

Úgy maradt...A budai Radetzky-laktanya forrongással teli története

2020.11.09. 17:59

ÉPÜLETEK/LAKÓÉPÜLET

Narancslekvár utcai idill – közösségi lakhatás Cambridge-ben

2020.11.09. 08:11

ÉPÜLETEK/IPARI ÉS KERESKEDELMI ÉPÜLET

MÉD 2020 finalista épületek – Budaörsi buszpályaudvar

2020.11.05. 17:00

Támogasd az Építészfórumot!

Partnerek / Támogatók

PARTNEREINK

TÁMOGATÓINK

Impresszum
Épület tervek beküldése
Adatkezelés
Szerzői jogok

HU ISSN 1586-409X

Alapítók:
Vargha Mihály és
Pásztor Erika Katalina

© 2000-2021 Építészfórum

Webdesign:
SUBMACHINE

Webfejlesztés:
Leogroup